

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 13 marca 2018 r. odmówił J. K. prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmawia ubezpieczonemu prawa do deputatu węglowego, ponieważ nie zostały spełnione warunki określone w ustawie tzn. wnioskodawca ma przyznaną emeryturę zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej ale nie udokumentował 15 lat okresów zatrudnienia na kolei łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia na kolei do 31 grudnia 1998 r.

/decyzja – k. 29 plik IV akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji złożył ubezpieczony J. K. i wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy oraz jego wypłatę z wyrównywaniem począwszy od 1 sierpnia 2017 r. oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu ubezpieczony podniósł, że większość swojego życia zawodowego (ponad 25 lat) przepracował w (...):

- od 19 grudnia 1974 r. do 23 kwietnia 1975 r. w (...),
- od 3 października 1989 r. do 4 lutego 2001 r. w (...) S.A. Zakład (...) w W.,
- od 5 lutego 2001 r. do 4 maja 2001 r. w (...) S.A. Zakład (...) w W.,
- od 13 listopada 2003 r. do 25 sierpnia 2017 r. w (...) S.A. Zakład (...).

Nadto dodał, że ostatnim pracodawcą ubezpieczonego było przedsiębiorstwo (...) oraz w okresie zatrudnienia w (...) otrzymywał ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy.

/odwołanie – k. 3 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 21 maja 2018 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do ustalenia okresu pracy w szczególnych warunkach (liczonych do 31 grudnia 1998 r.) zaliczonych zostało 9 lat, 7 miesięcy i 2 dni pracy w szczególnych warunkach w (...) tj. okresy od 19 grudnia 1974 r. do 23 kwietnia 1975 r., od 3 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. oraz 7 lat, 5 miesięcy i 29 dni pracy w warunkach szczególnych w Lasach Państwowych. Wnioskodawca bezpośrednio przed przejściem na emeryturę był zatrudniony na kolei - okres od 13 listopada 2003 r. do 25 sierpnia 2017 r. – i z tytułu tego zatrudnienia pobierał ekwiwalent za węgiel. Organ rentowy dodał, że ubezpieczony nie ma prawa do deputatu węglowego, ponieważ nabył prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym i nie udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych na kolei – liczonych do dnia 31 grudnia 1998 r.

/odpowiedź na odwołanie – k. 9/

Na rozprawie w dniu 15 października 2018 r. oraz w dniu 21 stycznia 2019 r. ubezpieczony poparł odwołanie i wskazał, że na kolei przepracował ponad 20 lat do sierpnia 2017 r. Podał, że otrzymywał deputat węglowy przez cały okres zatrudnienia w (...).

/protokół rozprawy z dnia 15 października 2018 r. – 00:06:50 – 00:10:05 – płyta CD – k. 26, protokół rozprawy z dnia 21 stycznia 2019 r. – 00:00:56 – 07:53 – płyta CD – k. 35/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

J. K. urodził się (...) W dniu 24 lipca 2017 r. złożył wniosek o emeryturę.

/wniosek – k. 1 – 4 plik IV akt ZUS/

Decyzją z dnia 4 sierpnia 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał wnioskodawcy zaliczkę na poczet przysługującej emerytury tj. od 1 lipca 2017 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Do obliczenia emerytury przyjęto kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, które ustalono na dzień zgłoszenia wniosku o emeryturę.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 1337112,85 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 439829,10 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 245,40 miesięcy.
- wyliczona kwota emerytury wyniosła 2337,17 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej.

Wysokość emerytury została zawieszona, gdyż ubezpieczony kontynuował zatrudnię.

/decyzja – k. 17 – 18 plik IV akt ZUS/

J. K. w dniu 28 sierpnia 2017 r. złożył wniosek o podjęcie wypłaty emerytury, załączając świadectwo pracy, z którego wynika, że w dniu 25 sierpnia 2017 r. ustał stosunek pracy.

/wniosek – k. 19 plik IV akt ZUS, świadectwo pracy – k. 20 – 21 akt ZUS/

Decyzją z dnia 25 września 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 28 sierpnia 2017 r. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury od 1 sierpnia 2017 r. tj. od nabycia uprawnień.

Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia ustalone na dzień zgłoszenia wniosku o podjęcie wypłaty emerytury, tj. na dzień 28 sierpnia 2017 r.

- kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 1343386,71 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Wysokość świadczenia od 1 października 2017 r. wyniosła 2343,50 zł brutto.

/decyzja – k. 21 – 23 plik III akt ZUS/

Ubezpieczony w/w decyzją nabył prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do ustalenia okresu pracy w szczególnych warunkach (liczonych do 31 grudnia 1998 r.) organ rentowy zaliczył 9 lat, 7 miesięcy i 2 dni pracy w szczególnych warunkach w (...) tj. okresy od 19 grudnia 1974 r. do 23 kwietnia 1975 r., od 3 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. oraz 7 lat, 5 miesięcy i 29 dni pracy w warunkach szczególnych w Lasach Państwowych tj. okresy od 1 maja 1979 r. do 31 lipca 1981 r. oraz od 2 lipca 1984 r. do 31 lipca 1989 r.

/bezsporne/

W dniu 13 marca 2018 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie i wypłatę deputatu węglowego od dnia podjęcia wypłaty emerytury tj. od 1 sierpnia 2017 r.

/wniosek – k. 28 plik IV akt ZUS/

Zaskarżoną decyzją z dnia 11 kwietnia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 13 marca 2018 r. odmówił J. K. prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że odmawia ubezpieczonemu prawa do deputatu węglowego, ponieważ nie zostały spełnione warunki określone w ustawie tzn. wnioskodawca ma przyznaną emeryturę zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej ale nie udokumentował 15 lat okresów zatrudnienia na kolei łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia na kolei do 31 grudnia 1998 r.

/decyzja – k. 29 plik IV akt ZUS/

Ubezpieczony był zatrudniony w (...) w Stacji Kolei Państwowych w S. od 19 grudnia 1974 r. do 23 kwietnia 1975 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku zwrotniczego. Zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych potwierdzając, iż w tym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

/świadectwo pracy – k. 5 plik I akt ZUS, k. 23 plik III akt ZUS, świadectwo pracy w szczególnych warunkach – k. 9 plik I akt ZUS, akta osobowe – k. 31/

W okresie od 3 października 1989 r. do 5 lutego 2001 r. wnioskodawca pracował w (...) S.A. Zakładzie (...) w W. na stanowisku starszego rzemieślnika. Zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych potwierdzając, iż w okresie 3 października 1989 r. do 4 lutego 2001 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Podczas zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał deputat węglowy.

/świadectwo pracy – k. 21 plik I akt ZUS, świadectwo pracy w szczególnych warunkach – k. 9 plik I akt ZUS, k. 10 plik IV akt ZUS, k. 10 plik IV akt ZUS, zaświadczenie – k. 25 plik II akt ZUS, k. 9 plik III akt ZUS, zaświadczenie – k. 31 plik III akt ZUS, akta osobowe – k. 31/

Ubezpieczony w okresie od 13 listopada 2003 r. do 25 sierpnia 2017 r. był zatrudniony w (...) S.A. Zakład (...) w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach starszy rzemieślnik i specjalista rzemieślnik. Zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo pracy w warunkach szczególnych potwierdzając, iż w tym okresie wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Podczas tego zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał w pełnej wysokości ekwiwalent z tytułu deputatu węglowego.

/zaświadczenie – k. 7 – 8 plik IV akt ZUS, k. 25 plik IV akt ZUS, świadectwo pracy w szczególnych warunkach – k. 11 plik IV akt ZUS, świadectwo pracy – k. 20 – 21 plik IV akt ZUS, zaświadczenie – k. 19, akta osobowe – k. 31/

Wnioskodawca przepracował na kolei do dnia przejścia na emeryturę łącznie 25 lat, 5 miesięcy i 21 dni okresów składkowych i nieskładkowych.

/bezsporne/

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał w oparciu o załączone do akt sprawy dokumenty. Jednocześnie podkreślenia wymaga okoliczność, że stan faktyczny w przedmiotowej sprawie jest bezsporny między stronami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Jak stanowi art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 roku o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (t. j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1311) byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 roku o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r. poz. 144, z późn. zm.16) albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.17), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznana na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego.

W myśl ust. 2 art. 74, za podstawę ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przeciętną średnioroczną cenę detaliczną 1000 kg węgla kamiennego z roku poprzedzającego rok, w którym ekwiwalent ma być wypłacany, ogłaszana przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", skorygowaną o przewidywany w ustawie budżetowej średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów na rok planowany.

Świadczenie określone w ust. 1 przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku (art. 74 ust. 3).

Natomiast zgodnie z ust. 4 art. 74 Prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty.

Ponadto, w myśl art. 74 ust. 10 ustawy emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty.

Analizując treść art. 74 ust. 1 ustawy o komercjalizacji wskazać należy, że byłemu pracownikowi kolejowemu przysługuje prawo do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego jeżeli nabył prawo do emerytury m.in. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.) o ile nie zostanie spełniona przesłanka negatywna określona w dyspozycji w/w art. 74 ust. 4.

A zatem przesłankami niezbędnymi do przyznania emerytowi prawa do deputatu węglowego są: fakt zatrudnienia na kolei oraz pobieranie już wówczas, tj. w czasie zatrudnienia deputatu węglowego (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 4 listopada 2015 r., III AUa 852/15, Lex nr 1936822, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 sierpnia 2015 r., III AUa 420/15, Legalis nr 1352356).

W przedmiotowej sprawie nie ulega wątpliwości, że wnioskodawca spełnił te przesłanki.

Ubezpieczony uzyskał od 1 sierpnia 2017 r. prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach i renach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.17) z uwagi na fakt, że legitymował się zatrudnieniem w warunkach szczególnych wynoszącym 15 lat na dzień 31 grudnia 1998 r. Na staż ten składało się: zatrudnienie w Lasach Państwowych tj. okresy od 1 maja 1979 r. do 31 lipca 1981 r. oraz od 2 lipca 1984 r. do 31 lipca 1989 r. (7 lat, 5 miesięcy i 29 dni pracy w warunkach szczególnych) oraz zatrudnienie w (...) od 19 grudnia 1974 r. do 23 kwietnia 1975 r., od 3 października 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. (9 lat, 7 miesięcy i 2 dni pracy w szczególnych warunkach).

Bezspornym jest, że ubezpieczony nabywając prawo do emerytury od 1 sierpnia

2017 r. na mocy decyzji organu rentowego legitymował się zatrudnieniem na kolei bowiem ostatnim zatrudnieniem wnioskodawcy przed przejściem na emeryturę było zatrudnienie w (...) S.A. oraz był uprawniony do pobierania deputatu węglowego.

A zatem kluczowa przesłanka przejścia na emeryturę bezpośrednio z zatrudnienia na kolei została przez ubezpieczonego spełniona. Fakt, że nie posiada on na dzień 31 grudnia 1998 r. zatrudnienia w szczególnych warunkach wynoszącego 15 lat tylko na kolei nie powinna mieć w tej sytuacji żadnego znaczenia albowiem z w/w przepisu art. 74 ust. 1 w/w ustawy wynika jedynie, że emerytura ma być przyznana na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.17).

Nadto trzeba dodać, że z załączonej do akt dokumentacji osobowej wnioskodawcy jednoznacznie wynika, że posiada on łączny staż pracy na kolei wynoszący 25 lat, 5 miesięcy i 21 dni oraz przez cały okres zatrudnienia na kolei był uprawniony do pobierania deputatu węglowego.

A zatem wnioskodawca spełnia wszystkie wymagane przepisami prawa przesłanki do nabycia ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawca złożył wniosek w dniu 13 marca 2018 r., zatem prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy należało wnioskodawcy przyznać od pierwszego dnia miesiąca, w którym zgłosił wniosek tj. od 1 marca 2018 r.

Nie ma natomiast możliwości przyznania ubezpieczonemu ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od dnia nabycia przez ubezpieczonego prawa do emerytury tj. od 1 sierpnia 2017 r.

W myśl art. 116 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

W oparciu o powyższe należy wskazać, że bezpodstawne jest utożsamienie istnienia prawa do świadczeń, związanego ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa z przyznaniem (i wypłatą) świadczenia. I pominięcie tego, iż ustalenie prawa do świadczenia przez stwierdzenie spełnienia jego warunków nie odpowiada przyznaniu świadczenia. Jeżeli zatem przesłanki uprawniające do świadczenia zostały spełnione przed datą złożenia wniosku o to świadczenie, to jego przyznanie nie może nastąpić wcześniej niż od miesiąca, w którym ten wniosek zgłoszono. Wykładnia przepisu art. 129 ust. 1 jest utrwalona w judykaturze i orzecnictwie. Należy bowiem wskazać, że ustawodawca nie przewidział możliwości domagania się wypłaty świadczenia od daty jego nabycia do chwili złożenia wniosku. Świadczenia wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Nie wypłaca się świadczeń z wyrównaniem za czas od nabycia do nich prawa in abstracto, bez względu na to, czy niezłożenie wniosku spowodowane było brakiem staranności w prowadzeniu własnych spraw czy też innymi okolicznościami w tym brakiem wiedzy. W tym ostatnim kontekście podkreślić należy, że organ rentowy nie ma obowiązku ani możliwości indywidualnego informowania wszystkich zainteresowanych o przysługujących im uprawnieniach w zakresie zmian w wysokości świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a zwłaszcza takich, które wymagają szczegółowej analizy dokumentów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 26 października 2017 r., III AUa 1642/16, Lex nr 2409339, por. także wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 kwietnia 2017 r., III AUa 1912/16, lex nr 2386992).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 i § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.

K.K.-W.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. ZUS, wypożyczając akta ZUS.